

razmerje, ako se on in poglavje „racionalizem“ enostavno enačita. Odstavek o Tomažu Akvinskem, na 11 nepretrganih listih, je pa res preveč; dobrodošle bi bile potniku kake markacije. Tu se vidi, da je snov postajala pisatelju že premoogočna.

Za celotno snovjo se vrste razna razmišljanja in digresije; mali tisk označuje te dele kot manj važne, nekateri so potisnjeni tudi v opombe. A za svojo osebo se ne pomišljam reči, da so me baš ti odstavki najbolj zanimali; tu je pisal dr. Bazala najbolj po svojih lastnih študijah in nagnjenjih.

Vse opombe, zlasti navedbe znanstvenih pripomočkov, so natisnjene v dodatku. Iz teh napovedb spoznamo znanstveno delavnico našega pisatelja; dobro je opremljena, to mu moramo priznati; izmed temeljnih del pa pogrešam O. Bardenhewer, „Patrologie“ (Freiburg i. B., v 2. izdaji l. 1901), obširno in absolutno zanesljivo knjigo.

Drugi zvezek je vreden naslednik prvega in je bonum omen za prihodnjega.

Dr. Jos. Tominšek.

Barle Janko, Moj put na Volajsko jezero. (Preštampano iz „Prosvjete“, Zagreb, 1910.) Več slik krasi ta potopis skromnega potnika, ki si v ravnem Turopolju želi visokih planin, a se jih zboji, ko je v njih. Za Slovence je važen tisti del potopisa, ki govori o narodnostnih razmerah na Koroškem. „Ako vsi znaki ne varajo, bode slovenski Korotan, ta lepa in z vsemi prirodnimi krasotami obilno obdarjena zemlja, za Slovence izgubljen. V tej nekdanj povsem slovenski zemlji so ostale slovenske samo še nekatere doline, a drugo je že vse ponemčeno.“

Dr. Fr. Ilešič.

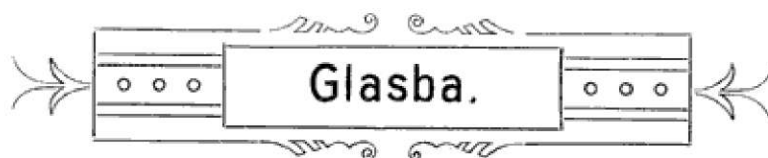
Dr. Dragutin Prohaska, Ignjat Djordjić i Antun Kanižlić. Študija o baroku u našoj književnosti (Preštampano iz 178. knjige „Rada“ Jugoslovanske Akademije zn. i umj.). U Zagrebu, 1909. — Dva hrvatska jezuita, Djordjić iz Dubrovnika, Kanižlić Slavonec iz Požege, oba iz 18. stoletja, dosle znana večinoma le kot nabožna pisca, zakaj prvi je izdal „Uzdahe Magdalene“, drugi „Rožaliju“; v istini pa sta to značilna predstavnika posebne kulturne struje, epigonstva renésanse, ki se zove baročnost. Baročnosti v literaturi so poleg Poljakov izmed Slovanov deležni le še Hrvati, to je, baročno literaturo izcizeliranega umetnega sloga imajo tisti Slovani, ki so bili v tesnih zvezah z romansko renésanso. Prohaskova studija je jako zanimiva; razkriva nam na pr. tudi literarna nasprotja različnih literatnih šol v Dubrovniku v prvi polovici 18. veka, ko je tam stala proti „Academiji degli ozioso“ („Društvo dangubnih“, „knjižnozborni skup pastirjev“), ki ji je bil član tudi Djordjić, „Akademija od Sturaka“ ali „Academia degli Invidiati“ z ljudskimi in „naravnimi“ pesniki (na pr. z Gledjevićem). Ta zadnja struja je pripravljala — mislim jaz — pot francosko-nemškemu racionalizmu, a pač tudi Kačiču.

Dr. Fr. Ilešič.

**Grabowski Tad. Stan., Najnowsza historya literatur południowo-słowi-
ańskich i działalność prof. M. Murki.** Kraków, G. Gebethner i spółka, 1910, 4°
91 str. S sliko prof. Murka. (Najnovejša zgodovina jugoslovanskih literatur in delo-
vanje prof. M. Murka.) — Na krakovskem vseučilišču zastopa hrvatsko-srbski jezik
Tad. Stan. Grabowski, mlad Poljak, ki smo ga videli že večkrat na našem slovanskem
jugu, zadnjič lani ob Gajevi slavnosti v Krapini. Stojč blizu „Slov. kluba“
prof. Zdziechowskega v Krakovu in njegovega organa „Świata Słow.“, ima Grabowski
tesne zveze s Hrvati, proučuje in pozna temeljito hrvat. literaturo, a lani na Gajevi
slavnosti smo imeli priliko, ga čuti govoriti ne le hrvatski, ampak tudi slovenski.
In njegov najnovejši spis se tiče delovanja Slovenca, prof. Murka v Gradcu.

Na str. 7.—43. referira Grabowski o Murkovi knjigi „Geschichte der älteren südslawischen Litteraturen“ (Leipzig, C. F. Amelangs Verlag, 1908). Grabowski uvideva popolno upravičenost Murkovega postopanja, namreč enotne obravnave vseh jugoslovanskih literatur starejše dobe v znaku bizantinizma (ta princip družijo Jugoslovane v starejši dobi) ter poudarja važnost Murkovega dela tudi za rusko in rumunsko literaturo. Podrobneje obnavljajoč vsebino Murkove knjige, se Grabowski ozira na vse kritike in ocene, ki so izšle o Murkovem spisu, in navaja prilično tudi zlasti poljske vire, ki bi jih bil moral Murko uvaževati, posebe pa na koncu „Bibliografia Românésca veche 1508—1830“, ki sta jo izdala rumunska bibliotekarja Joan Biani in Nerva Hodos (Bukarest, 1903) in pa knjižico rumunskega profesorja dr. I. Barbulescuja, ki je l. 1909 izšla v srbskem prevodu v Belgradu: „Rumuni prema Srbima i Bugarima naročito s pogledom na pitanje makedonskih Rumuna“. Grabowski poudarja nekatera načela, ki dajejo knjigi tako lepo obeležje, n. pr. „boj s partikularizmom jugoslovanskim“ in ozir na današnje naše razmere, ter pravi, da njene vrednosti ne morejo znižati „napadi nobenih bizantofilov in ortodoksov srbo-bolgarskih ali ruskih“. — Od str. 45—90. opisuje Grabowski Murkovo dosedanje znanstveno delovanje, spremljajoč tudi ta svoj referat o Murkovih spisih s kritičnimi opombami. Pri tem na pr. pravi, da sta dr. Drechsler in njegov recen- zent dr. Murko premalo uvaževala vpliv poljske poezije, zlasti Mickiewicza na Vrazove „Djulabije“. Poročajoč o Murkovem pregledu jugoslovanskih literatur, ki je izšel v „Kultur der Gegenwart“, naglašajo Grabowski neenakost med poedinimi deli, zlasti nedostatnost podatkov o ilirizmu in nekaterih poznejših hrv. pisateljev. Ves spis Grabowskega pa se končuje z izrazom vesele nade, da imamo še mnogo pričakovati od Murka, ki ima bogato znanje o slovanskem svetu in se odlikuje po svoji energiji, vztrajnosti in vnemi. A jaz bi končal ta svoj referat z izrazom iste nade o Tad. Stan. Grabowskem. Naše univerze nam morajo dati mož, ki gledajo preko često tako tesnih mej poedinih slovanskih narodov, mož, kakor sta Murko in Grabowski.

Dr. Fr. Ilešič.

Novi Akordi. Zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo. Urejuje dr. Gojmir Krek. Založnik L. Schwentner v Ljubljani IX. let. (1910), št. 1—3.

Z letošnjim letom so Novi Akordi započeli devetokrat vroč in doslej le, žal, malo uspešen boj za povzdigo slovenske glasbe. Kolikokrat jo omahoval prapor v Krekovi roki! Nanj so se obešali „strokovnjaki“ in zakotni kritiki, ki so hoteli z enim krpanskim mahljajem obglaviti Kreka, Lajovica in še par drugih. Kritiki „po poklicu“ pa so z dvema, tremi frazami dokazali, da poznajo le negativno oceno ali pa hvalijo, a oboje le zato, ker glasbe ne razumejo. Večina listov se je odela v grobno tihoto, prezirajoč vse, kar ne sega do umetniške višine „Mladih vojakov“. O pevskih društvih je bolje molčati. Od „Glasbene Matice“, doli do ponočnjaških „kvartetopircev“. — nihče, pa prav nihče se skoro ni zmenil za „Nove Akorde“. Drugorodni ocenjevalci in glasbeni literatje se tepo med seboj za eno samcato